

miniBUDZOGÁŇ

NÓRSKO-SLOVENSKÝ SPOLOK č. 3/2011

Tlačová správa: Mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa Barbara Illková odovzdala dňa 3.11.2011 poverovacie listiny nórskeho kráľovi Haraldovi V. Počas slávnostnej audiencie nórsky panovník pripomenul úspešnú minuloročnú štátnu návštevu kráľovského páru na Slovensku a ocenil význam tejto návštevy z hľadiska dynamiky rozvoja vzájomných nórsko-slovenských vzťahov. Novej veľvyslankyni prajeme úspešné funkčné obdobie v Oslo.

Voľby

Ako ste iste postrehli, Slovensko čakajú predčasné parlamentné voľby, ktoré sa uskutočnia dňa 10. marca 2012. Prvý termín, ktorý si treba zapamatať je **20. januára 2012**. **Dovtedy je nevyhnutné poslať žiadosť o voľbu poštou na adresu obce vášho trvalého pobytu.** Všetky podrobné informácie, veľmi prehľadne spracované, najdete na adrese <http://slovenskamigracia.sk/sk/9/media-o-volbach>

Každý si kváka po svojom

V posledných rokoch si neraz súcitne pomyslím na vás, milí noví krajanovia, či už prichádzate do Nórska zo Slovenska alebo z iných končín sveta, v nádeji, že sa tu nielen rýchlo profesionálne uplatníte, ale že sa aj bez väčších ťažkostí naučíte jazyk tejto krajiny. O pracovných a ekonomických súvislostiach sa tu nejdeme rozširovať, no o jazykovej otázke treba zase niečo povedať, keďže vás všetkých dennodenne „kvári, morí“, ako by povedal náš básnik Hviezdoslav.

Už keď som koncom 60-tych rokov minulého storočia sem prišiel, boli tunajšie jazykové pomery pomerne zložité. Nóri mali dva zrovnoprávnené úradné jazyky, bokmål a nynorsk, približne rovnako rozdielne ako slovenčina a čeština. Obidve tieto normy mali množstvo povolených dvojitvarov. Navyše tu existoval archaizujúci riksmål, norma, ktorú používalo viacero popredných nórskeho novín. Súkromne už aj vtedy pomerne mnohí rozprávali nárečím kraja, z ktorého pochádzali. Aj v prípade tých, čo rozprávali spisovne, musel prísť hovorca často poriadne napínať sluch, aby ich porozumel, lebo každý prifarboval svoju výslovnosť fonetikou a melodikou svojho regiónu. Dve spisovné formy nórskeho jazyka dodnes nemajú pevné pravidlá výslovnosti a intonácie, bokmål znie inak z úst Oslana a inak v prejave Stavangerčana, Bergenčana alebo severonóra.

Predseda však: pred 30-40 rokmi ste sa aspoň mohli spoľahnúť, že štátny rozhlas a televízia používajú jednu zo spisovných noriem jazyka. To sa vo veľkej miere týkalo aj nórskeho vzdelancov, či už išlo o vedcov, umelcov, pedagógov, lekárov, politikov alebo úradníkov. A ak nárečím rozprávajúci Nór postrehol, že ste cudzinec, v rozhovore s vami väčšinou prešiel do spisovnej normy (obyčajne bokmål), aby ste sa s ním ľahšie dohodli.

Pokračovanie na druhej strane

Beštia Breivik a požehnanie multikulturalizmu

Je mi veľmi ľúto každej jednej obeť, ktorá padla za obeť útoku Andersa Behringa Breivika v centre Oslo a na ostrove Utøya 22. júla 2011. Takisto mi je ľúto každého, čo zahynie pri vlakovom nešťastí, autohavárii... Tomu, čo už nie je medzi nami je to asi jedno a ktovie, či to hrá až tak veľkú rolu medzi pozostalými, z akého dôvodu ten človek zomrel.

Uplynul už týždeň od týchto udalostí. Na predstavenie najväčšieho masového vraha a netvora v nórskej histórii boli použité úžasné tony tlačiarenskej čiernej a strán novinového papiera, hodín televízneho vysielania i verejných prejavov. Ťažko už k tomu niečo dodať, ale keďže bývam neďaleko školy, ktorú beštia (netvor, monštrum, obluda, príšera) Breivik navštevoval a bývam v štvrti, kde vyrástol, dodávam z vlastných zistení, že okrem iných zločinov často prichádzal do triedy po zvonení, v podzemke neuvolnil miesta starším občanom, skracoval si cestu po trávniku a na pohyblivých schodoch niekedy stál vľavo. To sú skutočne nové fakty, ktoré zatiaľ neboli zverejnené v iných médiách.

Už mi len chýba nejaký názor z jeho úst, rozhovor s nejakým renomovaným zahraničným denníkom, s americkým New York Times, či nemeckým týždníkom Der Spiegel, jedna-dve strany necenzurovaného textu, jeho vyjadrenia po uskutočnenom atentáte, aspoň jedno slovo, možno by povedal ľutujem, možno mýlil som sa....

Namiesto toho mám tisícky popísaných strán, ktoré mi podávajú, čo Breivik napísal vo svojom 1500-stranovom manifeste, zvažujú či to bol čin šialenca, alebo len blázna, a mne by pri tom stačilo pár jeho vlastných viet.

Dajte mi Marxov Kapitál, alebo Hitlerov Mein Kampf a ja Vám v obidvoch nájdem, že hovorili o výhodách ponoriek v porovnaní s plachetnicami, aké je dobré, že zem sa otočí raz za 24 hodín, a prečo má austrálsky kontinent tak málo zrážok. Ale ani u Hitlera ani u Karla Marxa neboli ich diela o tom.

Dovoľte, aby sa tento rozhovor uskutočnil ešte predtým, než z neho jemu pridelený štátny psychiater psychofarmakami hravo urobí, na príkaz najvyšších inšancií, naozajstného psychopata a šialenca. Psychiater má na to 8 týždňov, počas ktorých sedí Breivik vo väzbe bez akéhokoľvek kontaktu s verejnosťou. Vraj také niečo sa v Nórsku nemôže stať. Možno áno, možno nie. Je však 50% šanca, že sa tak, v rámci bezprecedentného činu a vyššieho princípu, stane?

Veď minister spravodlivosti uvažuje o zvýšení absolútnej trestnej hranice z 21 rokov, hovorí sa o tom, či by Breivikovi, po jeho odsúdení, nemalo byť zamedzené právo komunikácie cez internet, ktoré prináleží každému väzňovi.

Pokračovanie na tretej strane

Pokračovanie z prvej strany "Každý si kváka..."

Toto všetko je však už minulosťou, dnes je jazykový chaos v Nórsku (aspoň pokiaľ ide o hovorenú nórcinu) dovŕšený, keď v priebehu posledných dvoch desaťročí postupne verejný priestor ovládli nárečovní blúznivci. Pod rúskom demokratickosti a zrovnoprávnenia všetkých kultúrnych prejavov sa presadila myšlienka, že každý má „právo“ používať svoje rodné nárečie všade a za každých okolností. Treba vraj byť „hrdý“ na svoje nárečie a nevzdávať sa ho ani v parlamente, za univerzitnou katedrou, ani v masmédiách, v škole či v lekárskej ordinácii. Tak dochádza denne k absurdným situáciám, keď učiteľ učí žiakov správnej, spisovnej nórcine, pričom však sám rozpráva nespisovne. Ba aj jazykovedci, ktorí v jazykových reláciách štátneho rozhlasu vysvetľujú pravidlá spisovnej nórciny, neraz rozprávajú nárečiami, ktoré sa dosť zásadne líšia od spisovnej normy. Vôbec, štátne elektronické médiá, rozhlas a televízia, sú tu asi najväčšími hriešnikmi. Súkromné stanice si vždy kvákali po svojom, štátny rozhlas a televízia si však dlho udržiavali slušný jazykový štandard. Až pred pár rokmi si ich šéfovia vymysleli, že treba dať hlásateľom a moderátorom „viac slobody“, čo znamená, že aj ich vysielania sa stali nárečovým šalátom, ktorý sústavne uráža sluch poslucháčov. Keby sme niečo podobné mali na Slovensku, museli by slovenskí poslucháči znášať výroky typu: „A ščuleki budete očitú známú píseň Gejzu Dusika Ket harmanyka týško zný.“ Alebo: „Neskaj o pátěj hodzine budze dochtor Ščiplavý vyprávát o tem, jak sa majú stravuvat naše dzeci.“ Viete si také niečo u nás predstaviť?

Zvláštnou kapitolou sú aj nórski politici, ktorých jazykový prejav (až na pár výnimiek, ako minister zahraničných vecí Jonas Gahr Støre) rozhodne nie je pre verejnosť dobrým príkladom. Azda preto, aby si získali sympatie rodákov zo svojich regiónov, rozprávajú nárečím ako v parlamente, tak aj v masmédiách a vo verejných prejavoch. A tak sa napríklad stalo, že pred pár rokmi vtedajší minister kultúry Giske slávnostne otváral novú budovu Nórskej opery v Osle v trønderskom nárečí, ktoré je od obidvoch spisovných noriem vzdialené asi tak, ako záhorácke nárečie od spisovnej slovenčiny. A samozrejme, nikto sa proti tomu neodvážil ozvať, lebo by ho pohlavári nárečových mafii okamžite vyhlásili za reakčného štváča, neznášanlivca alebo za niečo ešte horšie.

Aby nedošlo k nedorozumeniu: ja osobne mám rád nárečia, či už v Nórsku, na Slovensku alebo inde. Viem oceniť ich šľavnosť a írečitosť, a rovnako dobre chápem, že sú neodmysliteľnou súčasťou národného kultúrneho dedičstva. Bez nárečí by ani spisovné jazyky neboli dosiahli potrebnú úroveň. Nemal by som nič proti tomu, keby spisovná nórcina i slovenčina pribrali do slovnej zásoby podstatne viac nárečových tvarov. Súčasne som však presvedčený, že nárečia patria do súkromnej sféry ich používateľov, kým na verejnosti by sa malo v najväčšej možnej miere rozprávať spisovne. Nielen preto, že tejto forme všetci dobre rozumejú, ale aj preto, že spisovný jazyk je zákonite bohatší a kultivovanejší ako nárečia, keďže ho formovali generácie najlepších mozgov národa, jazykovedcov, spisovateľov, filozofov, divadelníkov, kňazov, pedagógov, rečníkov atď. Už aj z úcty k nim by sme všetci mali prispievať k tomu, aby si spisovný jazyk v spoločnosti udržiaval privilegované postavenie. Tak tomu aj je vo všetkých kultúrnych krajinách – okrem Nórska.

Druhým dôležitým argumentom je fakt, že pri dnešnej rozsiahlej migrácii obyvateľstva po celom svete naozaj

nemožno očakávať, že sa každý prisťahovelec naučí rozumieť všetkým nárečiam novej krajiny. Práve to však očakávajú Nóri, ktorí sú ináč voči cudzincom nadmieru pozorní a tolerantní. Dnes už iba málokto nárečím rozprávajúci Nór berie ohľad na to, že ho cudzinec, ktorý je v Nórsku iba krátku dobu, nevelmi rozumie. A v rozhlase som počul aj viacerých nórske jazykovedcov povedať, že „tolerancia voči nárečiam“ je fakt, ktorý tu každý prisťahovelec jednoducho musí akceptovať. Čiže nemôžeme napríklad od Nóra z Trøndelagu žiadať, aby v rozhovore s nami rozprával spisovne, aj keď nám mnohé z toho, čo povie, ostane nezrozumiteľné. Absurdita takéhoto prístupu vystúpi do popredia ešte vypuklejšie, keď si pripomenieme, že Nóri sú vo všeobecnosti nadpriemerne jazykovo nadaní a keď rozprávajú napríklad po anglicky, po nemecky alebo po francúzsky, idú si priam jazyk vyložiť, len aby rozprávali čo najspisovnejšie. Iba na vlastnom spisovnom jazyku im, zdá sa, nezáleží, ba niektorí mi priamo povedali, že by im bolo trápne, keby v praxi museli dodržiavať jeho kodifikované pravidlá.

Nuž teda, milí noví prisťahovalci, obrňte sa trpezlivosťou. Po tom, čo sa slušne naučíte nórskemu spisovnému jazyku, čaká vás ešte dlhoročný boj s tisíchlavým drakom nórskeho nárečového fanatizmu.

Ivan Čičmanec

Team Building aneb jak se baví Norové

Začalo to nevyužitým "budsjet"-em a "vinlotteri". Kromě 8 flašek kvalitního vína a iPodu nás čekal ještě "curling" a 3-retters middag. Počáteční skepse a kroucení hlavou nad tím, co si to ten náš šéf na nás zase vymyslel, přešlo k dennodenním diskuzím a nováčkovskému nadšení. Tešili jsme se jak malé děti. Musím upozornit, že polovina našeho oddělení je důchodového věku, což ale na elánu neubíralo. Slyšela jsem, že Norové jsou mistři v curlingu, a tak jsem se ani nedivila, že někteří opravdu jako mistři hráli, i když poprvé.

Po příjezdu do "Bygdøy Curling Club" následovala dlouhá a nudná přednáška místního club "coache" o samotném sportu a hracích taktikách, z které si nikdo nic nepamatoval, až teda na jednu věc, a to že v hale jsou 40 let staré závěsy. Pak jsme se konečně mohli nazout do bot se speciální podrážkou, chopit se košťat a hurá na led. Po krátkém vysvětlení pravidel a rozdělení do 4 týmu po 5 hráčích jsme s velkými obavami začli. První kolo bylo rozehrávací a na zahřátí (v hale bylo kolem 5° C), druhé už o poznání lepší, ve třetím jsme už byli machři. Po 5 kolech zaníceného hraní a řvaní "kost, kost, kost!" by jsme si ani nevšimli, že už nám zbývá posledních 20 minut. A v těch šlo o všechno. Drhli jsme košťatama jako o závod, povzbuzovali se navzájem, hulákali přes celou halu taktické manévry. Prostě byl to ten správný team building. Vítězové s košťatama v ruce se po horečném objímání postavili za své hrací kameny a se šťastnými úsměvy zapózovali do kamery. Odměna nás neminula. Jägermeister!

Pak už jen rychlý "makeover" v pidimidi šatnách, šup do taxíku a hurá do města na večeri. Všem vyhladovělým hráčům moc chutnalo a my mohli dát palce nahoru a říct šéfovi: "Tak tohle se ti opravdu povedlo!"

kuchtík

Pokračovanie z prvej strany "Beštia Breivik..."

Prečo sa o takýchto opatreniach nehovorilo v prípade vojnových zločincov a masových vrahov z Rwandy, ktorí možno nesú zodpovednosť za tisíceky vyvrazených Tutsi etnika, a ktorých procesy tu v Nórsku budú stáť milióny a milióny korún? Alebo v súvislosti s vojnovými zločincami z bývalej Juhoslávie, ktorých tiež Nórsko prichýlilo? Čo s pánom Krekarom?

Doteraz som sa v Nórsku vždy zúčastnil volieb. Nevolíl som síce súdruha Stoltenberga a spol., tiež som si nikdy nemyslel, že by môj hlas nejako mohol zavážiť, ale predsa... Udalosti posledného týždňa ma presvedčili, že tu sa nikdy nič nezmení. Ak sa náhodou aj zmení, tak sa zmení len preto, lebo sa niečo markantne zmení v okolitom svete a okolitému svetu nemôžem dať svoj hlas.

S dvomi slovami som sa najviac stretával v médiách za posledný týždeň: Netvor a multikulturalizmus.

"Nórsky národ povstal na podporu multikulturalizmu." Multikulturalizmus je požehnanie a veľmi dobrá vec. Všade máme čínske, libanonské, arabské reštaurácie, otvárame sa svetu, naše deti vyrastajú v tolerancii atď. Takže multikulturalizmus je pozitívny a toto je argument voči ľuďom, ktorí hovoria, že v Oslo je príliš veľa cudzincov a hlavne, že by sa ich prílev do krajiny mal obmedziť. Za posledných desať rokov sa do Nórska prisťahovalo, povedzme, 15.000 cudzincov ročne. Povedzme 150.000. Prognózy do budúcnosti sú rovnaké alebo vyššie. To je zdrojom multikulturalizmu a toho pozitívneho pre nórsku spoločnosť. Oslo má 20% cudzincov, v Nórsku je to 10%. Pozitívne... Kedy ten multikulturalizmus bude negatívny? Keď Oslo bude mať 40% a Nórsko 20%, alebo keď tieto čísla budú 85% pre hlavné mesto a 50% pre štát? Alebo je ten multikulturalizmus všeobecne pozitívny, bez ohľadu na čísla? Bude sa potom dať hovoriť o Nórsku, alebo sa bude hovoriť o bývalom Nórsku, tak, ako sa hovorí o bývalej Juhoslávii? Aj pri obmedzení prílevu nových cudzincov do Nórska stále bude pomer cudzincov voči domácim stúpať. Rozdielna pôrodnosť medzi cudzincami a Nórmami je neodškriepiteľná.

Už uplynulo 10 dní od masakru a hlavný a seriózný denník Aftenposten má cez celú prednú stranu tabuľku, ktorá nám podáva časovú chronológiu Breivikovo činu v osudný piatok. Ďalších 9 strán venuje tejto udalosti a jej odozvám. Každý čin má svoje KTO, AKO a PREČO. Nórske médiá do nás hustia KTO a AKO, len aby sa v hluku stratila najdôležitejšia otázka – PREČO.

Vraj Breivik chcel a pripravoval 3. križiacku výpravu proti Moslimom, kresťanstvo malo v Európe zvíťaziť a úplne vytlačiť iné vierovyznania, možno to chcel dosiahnuť v celom svete. Z Breivikovo 1500 stranového manifestu sa to vraj nedá zistiť, sú to vraj, podľa popredných odborníkov, prázdne frázy pomätenca.

V prvých dňoch po masakri, než sa podarilo skonsolidovať a zdisciplinovať nórske médiá, bolo jasne skonštatované, že sídlo vlády a elitný tábor dorastu politickej nomenklatúry na ostrove Utøya sa stali Breivikovými cieľmi preto, lebo v nich vidí vinníkov. Breivik je vraj proti Moslimom, ale auto s bombou nepostavil pred jednu z mešít v Oslo v čase bohoslužieb, masaker nezinscenoval na Grønlande alebo na Tøyene, kde nie je o Moslimov núdza. Takýmto smerom by bol cieľený útok pravičiarskych extrémistov. Mohol Breivik viniť nórsku vládnú stranu z toho, že nepripravujú 3. križiacku výpravu, nebojujú proti Moslimom v Európe?

Alebo videl vo vláde a vládnucej strane a ich doraste vinníkov za vývoj v Nórsku? Za multikulturalizmus, ktorý nám prerastá cez hlavu?

Text som napísal behom prvých týždňov po Breivikovom masakre, nie je dokončený....

Vlado Branko

Ivan Čičmanec:

Zlý deň

(Poviedka)

Dost' sa vyľakal, keď v stole svojej ženy našiel niekoľko exemplárov akéhosi feministického časopisu. Zišlo mu na um, že v poslednom čase ho žena už iba zriedka nazve krstným menom, o voľakedajších nežných prezývkach ani nehovoriac, a väčšinou začína rozhovor strohým „ty, počuj...“. Asi ho už nepovažuje za svojho jediného vyvoleného, ale iba za jedného z nekonečného radu ľudských samcov, ktorí sú podľa módného svetonázoru zapríšanými nepriateľmi všetkých žien. Rozhodol sa, že okamžite začne s prevýchovou.

Keď sa na druhý deň vracal z úradu, nasadil si už na ulici masku neprívetivosti. Doma ho žena privítala s úsmevom a azda by ho bola aj pobozkala, no zrejme si rýchlo uvedomila, že čosi nie je v poriadku.

„Máš dnes zlý deň?“ spýtala sa.

„Som nervózný ako čert,“ odpovedal. „Všetci len otravujú, nikto mi nedopraje pokoja.“

Vbehol do záchodu a zaplesol za sebou dvere. Sadol si na dosku a začal rozmýšľať, ako ďalej. Chytil si do ruky prirodzenie, zdalo sa mu akési menšie ako inokedy. Žeby naozaj začínal strácať nad svojou ženou moc?

Vstal, opasal si nohavice, spláchol záchod a vbehol do kúpeľne, aby si žena nedajbože nepomyšlela, že si po potrebe neumýva ruky. Zrak mu zablúdil na vedro v kúte. Naplnil ho vodou a vhodil doň handru. Začul, že žena je v kuchyni. Položil vedro pred kuchynské dvere a sadol si do obývačky. O chvíľu sa ozval výkrik.

„Čo to stváraš?“ vykrikol rozzúrene a vybehol do predizby. Vedro bolo prevrhnuté, predizba zaplavená vodou. Žena mala dlane na líkach, z očí sa jej však zračil skôr údiv ako strach.

„Nemôžeš dávať pozor?“ zahundral.

„To si tiež ten kýbeľ mohol položiť inde,“ povedala žena.

Kýbeľ! Ako keby nevedela, že to slovo neznáša.

„Vedro,“ povedal dôrazne. „Vedro je to! Rozumieš? Nijaký kýbeľ!“

„A čo si vlastne chcel robiť?“ spýtala sa.

„Nuž ozaj, čo. Poumývať predizbu!“

„To si predsa nikdy doteraz nerobil.“

„Nikdy? A kto sa staral o domácnosť, keď si bola v nemocnici?“

Chvíľu sa dívali jeden druhému do očí, on čakal, či sa žena ponúkne, že poutiera dlážku. Keď videl, že čaká márne, vyzmýkal handru a začal utierať sám.

„S mokrou handrou tu veľa nezmôžeš,“ povedala a po špičkách odcupitala do obývačky.

Uvedomil si, že tu bude treba použiť silnejšie zbrane. Vošiel do obývačky a zamračene sa zadíval na ženu, ktorá čítala akúsi hrubú knihu.

Pokračovanie na poslednej strane

Pokračovanie na poslednej strane

„Čo to čítaš?“ spýtala sa.

„Učebnicu angličtiny,“ povedala, nezodvihnúc hlavu.

„Angličtiny? Načo ti bude angličtina?“

„Treba sa začať učiť. Dnes už aj afgánski sedliaci vedia po anglicky.“

„Afgánski sedliaci,“ povedal posmešne. „To si si teda vybrala pekné vzory.“

Sadol si jej za chrbát, do tieňa, aby náhodou nespozorovala jeho rozpaky.

„How are you, my girl?“ spýtala sa.

Neodpovedala.

„Voľačo som sa ťa spýtal. How are you. Buď aspoň taká zdvorilá, že mi odpovieš.“

„Na hlúpe otázky neodpovedám,“ odvrkla.

Podišiel k nej, vytrhol jej knihu z rúk a hodil ju o zem. Žena sa mu s úžasom zadívala do tváre. On cítil, že stále nie je schopný poriadne sa na ňu nahnevať, že všetko, čo teraz robí, je iba nepodarené divadlo. Je možné, že ho prekukla? Alebo hrá azda divadlo aj ona?

Po chvíli zodvihol knihu z koberca. Bola to obyčajná detektívka, v slovenskom preklade. Uľavilo sa mu.

„Tak ty ešte aj klameš,“ precedil pomedzi zuby. Najviac zo všetkého sa mu chcelo smiať, no ovládol sa. Žena vstala zo stoličky a vyšla z izby. Keď o chvíľu vybehol za ňou, uzrel ju, ako utiera po ňom dlážku. Zrejme sa jej zdalo, že to neurobil poriadne. Cítil sa byť urazeným. Keď prechádzal popri nej, stúpil jej naschvál na nohu. Žena sa strhla, no nepovedala nič.

„Prepáč,“ zamrmlal, „nezbadal som ťa.“

Zašiel do kúpeľne a zamkol za sebou dvere. Dlho sa díval na svoju tvár v zrkadle. Zdala sa mu primálo prísna a ani trochu nie zlostná. Prvýkrát v živote ľutoval, že si nenechal narásť fúzy.

„Panebože, povedz mi, čo mám robiť?“ zašepkal.

Vyzliekol sa do pol pása. Jeho telo sa mu stále zdalo silné a mladistvé. Napál svalstvo, pripadal si ako atlét, ktorého by každá žena mala bezvýhradne obdivovať, tak ako každý muž obdivuje sexbomby. Zdalo sa mu však, že je priveľmi bledý, bol z tej fajty ľudí, ktorí sa len tak ľahko neopália.

Nadýchol sa a vyšiel do predizby. Dúfal, že o chvíľu pôjde okolo meho žena a všimne si, aký je stále príťažlivý. Dlho však čakal márne. Keď mu začalo byť zima, obliekol si župan a vošiel do obývačky. V poslednú chvíľu mu zišlo na um, že sa stále má tváriť nahnevane.

Žena čítala tú svoju detektívku, tváriac sa, že jej na jeho prítomnosti nezáleží. Kde sa len v nej bralo toľko ľahostajnosti? Počtil, že teraz by sa mu patrilo povedať niečo umiernennejšie.

„Nemysli si, že sa na teba hnevám,“ začal. „Som tvrdý chlap a tvrdí chlapi vedú odpúšťať. Mám však zodpovednú prácu, ktorá občas unaví. A množstvo neschopných spolupracovníkov. Myslia iba na to, aby im čo najrýchlejšie prešiel čas a robotu nechávajú na nás výkonnejších. Viem, že som ťa v poslednej dobe trochu zanedbával, človek však všetko nestihne. Nakoniec, občas by si aj ty mohla niečo navrhnúť. Možno je naše manželstvo v kríze, no krízy sú na to, aby sa prekonávali.“

V duchu sa musel smiať nad svojou prefíkanosťou a výrečnosťou. Bol presvedčený, že keby ho žena nedajbože opustila, ľahko by si našiel inú. Pravda, najlepšie by bolo vyhnúť sa rozchodu, človek vie, čo má, kým nové vzťahy sú vždy lotériou.

Vstal a kolísavým krokom vykročil smerom k žene. Chytil jej hlavu do dlaní a bozkal ju niekoľkokrát na čelo. Keď ju však chcel bozkať na ústa, odvrátila sa. Začal jej rukou šmátrať pod svetrom na chrbte. Keď ju druhou rukou chytil pod prsník, pocítil, ako sa mu dvíha pohlavný úd. Vtedy však žena prudko vstala, vytrhla sa mu z náručia a vybehla do predizby. Ostal stáť pod lustrom uprostred izby, presiaknutý neuspokojenou túžbou.

Zazdalo sa mu, že buchli bytové dvere. Preboha, kam len mohla ísť? Veď nikoho tu nepozná, s nikým sa nestýkajú...

Sadol si na jej miesto a nútil sa do krivého úsmevu à la Jack Nicholson. Všetka sa ona vráti, opakoval si v duchu. Musí sa vrátiť. Veď bezo mňa by bola stratená.

"Kuchtič" zpovída Miloše:

Typická "první" otázka: Jak dlouho jsi už v Norsku / v Oslo a za jakým účelem?

Som v Nórsku už 3 roky. Pracujem tu ako vodič autobusu. Nie som typ na podnikanie a na Slovensku je únavné žiť ako bežný človek vzhľadom na nízke príjmy. Nórsko pre mňa znamenalo citeľné uľahčenie a upokojenie života.

Pripadá ti nórsky jazyk náročný?

Nórsky jazyk mi neprípadá náročný, lebo mám základy angličtiny a nemčiny. Samozrejme ide len o jednoduchú schopnosť dohovoriť sa. Naučiť sa nejaký jazyk skutočne dobre je stále len môj sen a neviem, či sa mi to niekedy podarí.

Máš nejaký zážitok / veselou historku z práce, školy, kurzu apod.?

Ja vlastne ani nemám nejaké zvláštne zážitky. Môj život plynie tak nejakou nudne, ale som s tým veľmi spokojný. Nie som typ, ktorý potrebuje nejaké zvláštne zážitky. Som rád, že tu v Nórsku sa mi zo života vytratili základné existenčné problémy.

Co říkáš na norskou zimu a léto?

Klimatické podmienky sú tu pre mňa náročné. Zimy sú pre mňa ťažké. Ale to vidím ako kozmetický problém. Stačí viac spať, niečo si na seba obliecť a hotovo. A keď príde zasa leto a to je tu pekné. Zvlášť som rád, že tu v lete nebývajú vysoké teploty. Tie ma uspávajú a veľmi vyčerpávajú. Najlepšie sa cítim, keď prší. Takže ani klíma v Bergene by pre mňa nebola problémom.

Přemýšlíš tady zůstat nebo jsi tu jen "midlertidig" (jen na přechodnou dobu) ?

Veľmi rád by som tu zostal do penzie. Dlhšie asi nie, pretože som už starý na hypotéku na byt. A kalkulujem s tým, že s nórskou penziou by som mohol pokojne dožiť na Slovensku. Mal som šťastie, že som sa sem dostal. Veľmi mi to tu vyhovuje. Až tak, že necítim potrebu už nič meniť, len si prajem žiť tak ako posledné tri roky.

Zita, Oslo, november 2011

Všetkým krajanom, čitateľom Budzogáňa a členom spolku želáme pekné prežitie vianočných sviatkov a všetko najlepšie do Nového roka.